

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen.
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen.
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12—pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SANDOR.

MAGYAR REFORMÁTUS TEMPLOMOK

A közelmúlt karácsonyi szent ünnepekre parádés kiállítású kétkötetes albumalakú dísmű jelent meg a magyar könyvpiacra, mely méltán felkeltette mindazok érdeklődését, akik kezükbe vették. A mű címe: „Magyar Református Templomok.” Már a külső formája is megnyerő. Pasztelkék vászonfedélen meglepően jól hat az aranyozott vonalakkal ki-ábrázolt kalotaszegi típusú torony s lombok közül kikanyarodó templomkerítés, bástyaképzésű bejárójával, melyhez a lépcsőzetes úton felfelé két leányzó közeledik.

Minket természetesen a kötet belseje még jobban érdekel. Az Előszó megállapítja, hogy hasonló összefogó munka még nem jelent meg a magyar könyvpiacra azzal a magas célkitűzéssel, hogy a magyar református templomok birtokállományát számbavegye.

A tekintélyes terjedelmű dísmunka oekonomiája az, hogy az első kötetben alapvető és összefogó tanulmányokat nyújt egyházi közéletünk legkiválóbb képviselőinek tollából, kezdve Dr. Ravasz Lászlótól, ki a tőle megszokott alaposággal és világossággal értekezik Isten és ember viszonyáról, találkozásáról, a találkozás helyéről és formájáról; mindezeknek maga Isten lévén a kezdeményezője. Ugyancsak diszponáló jelentősége van Dr. Kovács J. István tanulmányának őseink templomszeretetről. A munka ihletét reprezentálja Reményik Sándor megható költeménye: Templom és Iskola. Viharzó idők mélyén született meg ez a nemesveretű vers, a maga vaticiniumával:

„Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”

Komoly figyelmet érdemelnek azok az egymásután sorakozó mélyenszántó tanulmányok, melyek az egyes egyházkerületek templomainak a történetét tárják elénk. Szorosan csatlakoznak ezekhez a templomépítészetről és templomfelszerelésről írott tanulmányok. Ezek közül is ki kell emelnünk az új református templomstílus megteremtésére és jövő-

beli templomépítészetünk irányelveire vonatkozó, igen tanulságos, gondolatokat ébresztő fejezeteket.

Nem haladhatunk el teljes elismerésünk nyilvánítása nélkül Medgyaszay István építész, egyetemi r. k. tanár, egyházmegyei tanácsbíró tanulmányai mellett, kinek az első kötet összehozásában oroszán-része volt (négy terjedelmes dolgozata foglal itt helyet); ő egyik dolgozatában ezeket írja:

„Mi reformátusok... tájékozatlanságból itt-ott kéttornyos, gazdag részletű barokkos jezsuita stílusban is építettünk magunknak templomot, a „diadalmas ellenreformáció” művészi hangsúlyozásának utáncsával. Idegen történettudós el sem hinné, hogy a kiváló tehetségű magyar nép, majdnem ezer év óta, mindenféle idegen és ellenséges jelmezben épített templomot, csak egyet nem épített: magyar templomot...”

A dísmű szerkesztője előszavában őszintén elismeri, hogy a második kötetnek fogyatkozásai vannak. Nagy és keserves munka volt a mai viszonyok között az egyes templomokra vonatkozó hiteles adatok összegyűjtése. Kivált a templomok képeinek megszerzése rengeteg akadályba ütközött. — Ezekben mi is látjuk a nyilvánvaló fogyatkozásokat. Az adalékok is hézagosak. A templomképek galériája sem teljes. A közölt képekből sok elmaradhatott volna; ugyanakkor sok hiányzik. Egyik-másik felvétel nem előnyös; a klisék sem sikerültek mind úgy, ahogyan azt az igen jónevű elkészítő nyomdától vártuk volna.

Ezek azonban kijelentjük, kisebb kívánnivalók. Maga a szerkesztőség és a kiadóvállalat megállapítják, hogy a mostani úttörő munka után következni kell egy másodiknak, mely ennek fogyatkozásait kiküszöböli és tökéletesebbet fog alkotni. Bízunk benne, hogy ez az ígéret nem marad pusztán ígéret és szívből kívánjuk, hogy a mi templomainak Ura és őriző Pásztora segítse meg őket szándékukban.

Végeredményben mi ezt a szép munkát Isten iránti hálával fogadjuk Isten kezéből. Megtelik a lelkünk ezekben a viharfelhős időkben napsugárral, ha arra gondolunk, mennyi hitet, kitartást, küzdel-

met és tusakodó imádságot jelentenek és bizonyítanak a mi templomaink. Mennyi Istenre appelláló hősi elszánás kellett a talpas templomok megépítésétől az udvarokba eldugott helyeken szerénykedő templomokon át a debreceni Nagytemplom megépítéséig. Elvonul lelki szemünk előtt négy évszázad hívó gyülekezeteinek szellemserege, akik immár az örökkévalóságban hallelujáznak. És jövőbelátó, vágyakozó és reménykedő tekintettel várjuk az eljövendő nemzedékeket, akik felől azt reméljük, hogy még templomszeretőbbek lesznek nálunknál.

Ebben látjuk a „Magyar Református Templomok” díszmű misszióját. Lehetetlen dolog meghatódás nélkül végiglapozni ezt a munkát. És lehetetlen dolog az is, hogy olvasgatása közben gondolataink ne ébredjenek; hogy meg ne teljesedjék lelkünk az Isten háza után sóvárgó szeretettel. Ezt a nagy érzést méltóképpen a zsoltáros király szavaival tudjuk csak tolmácsolni: „Mily szerelmeések a Te hajlékaid, Seregeknek Ura! Kívánczik, sőt emésztődik lelkem az Úrnak tornácai után; szívem és testem ujjonganak az élő Isten felé. Boldogok, akik lakoznak a Te házában, dicsérhetnek Téged szüntelen.”

Nem kell bizonyítgatnunk, hogy mekkora nehéz időket élünk. Napjaink egyik tragikumát abban látjuk, hogy míg az első világháború folyamán hatalmas erővel fellángolt a tömegek lelkében az Isten háza felé vonzódás: most e még gonoszabb időkben, mintha megcsappant volna a templombajárók száma; mintha megfásultak volna a lelkek; mintha az emberi szervezet megszibbadása megszibbasztotta volna a szívek vágyakozó dobogását is.

Azért mondjuk erőteljes hangsúllyal, hogy aki csak teheti, vegye kezébe ezt a paradés ünnepi könyvet. Tárja fel előtte vágyakozó lelkét. Adjuk tovább a benne foglalt isteni üzenetet. Mozdítsuk meg a közömbös lelkeket. Gyujtsunk oltártüzet a csüggedők, aggódók és panaszkodók szívében, akiknek száma légió... A fátylagyújtás helye pedig Istenünk rendelése szerint: örökkön örökké a templom volt s a templom marad.

Különösképpen szeretnők kezébe adni ezt a könyvet a megfoglyatkozott theologus ifjúságnak. Néhai való Dr. Csikesz Sándor, debreceni egyetemi katedráján igen sokat foglalkozott a magyar református templomépítés problémáival. Rectori disszertációját is ebből a tárgykörből választotta. És ami a legfontosabb: gazdag fantáziájában eltervezte és nagy energiájával megindította a debreceni Egyetemi Templom építését. Nem volt azonban jobb sorsa a Nébőig zarándokló Mózesnél... ő az örökkévalóság templomajtajából szemlélhette lelke nagy álmanak testet öltését, a debreceni Egyetemi Templom kapuinak megnyitását. De mi, akik ismertük őt: e drága szentélybe belépve, lelki szemünkkel látván látjuk felettünk lebegő lelkét.

Templom nélkül nincs keresztyénség. A templom Isten szentséges ajándéka számunkra. Legyenek áldottak mindazok, akik a templom szentségére figyelmeztetik ezt a rohanó világot. Akik kezünkbe adják a templomajtó kilincsét. Akik Isten akarata szerint megelégitik a lelkeket az élő vizeknek forrásával. Akik „látásokat láttatnak” a sötétségben ülőkkel a jövendő templomainak megépítéséért.

Uray Sándor.

A jövő lehetséges útjai

Kétféle korszerű östermelés.

Ez a harmincéves háború, mely 1914-ben kezdődött, melynek két óriási, szörnyű fellángolása között nem is annyira fegyverszünet, még kevésbé béke, mint inkább fegyver és erőgyűjtés volt, át fogja alakítani nemcsak a kontinens, hanem földünk képét is. Isten világtervei most különösen gyors mozgásban bontakoznak ki, melyért a munkát és áldozatot úgyis, mint magyaroknak, kis népnek, úgyis, mint reformátusoknak, a világ legmagasabb lelkeségű népének meg kell hoznunk.

Nekünk a magyar hazában kisebbségi helyzetünk van. Egyébként is, de így még inkább az legyen az elvünk és életünk, hogy a minőségre helyezzük a súlyt. Mi vagyunk, de még inkább legyünk a magyarság kvintessenciájává; a legkiválóbb minőségű magyart nekünk kell adni a hazának. Nagyon bölcs ökonómiát, lelki gazdálkodást kell megvalósítanunk birtokállományunkban. Mi ez? Az egyik birtok az egyházközösségekben lévő lélekszám; másik az egyház anyagi javai. Vegyük először a lelkit.

I.

Jóllehet az országban kisebbségben vagyunk, a Tiszán túl van a legnagyobb egyházkerület, de a legnagyobb egyházközösségek is. Régen hangoztatják, írogatják, sőt törvénybe is tették, hogy 5000 lelken felül ne legyenek egy gyülekezetben. De mégis csak vannak és sokan vannak így. De nem megoldás magában véve az óriási gyülekezetek egyházközösségekbe alakítása és egyházmegyévé szervezése (az „egyházrészi” módszer és név theologailag egyáltalán nem megfelelő és non sens). Nem pedig azért, mert ilyen rendkívül nagy gyülekezet, mondjuk egyházközösség aránylag kevés van. De mi lesz a 6—8—10—15—25 ezres egyházközösségekkel? Ezeket se nem lehet, se nem szükséges új egyházmegyékbe alakítani, hanem annyi gyülekezetet, eklézsiát kell alakítani benne, ahány az intenzív, erőteljes lelki munka szempontjából szükséges. Ezek teljesen függetlennek lennének egymástól, éppen mintha két külön községben vagy városban lennének.

Mindent meg kell tennünk, hogy a tömeggyülekezeteket presbitériummal bíró, több önálló egyházközösséggé átfarmáljuk, mert nekünk rendszeren a tömegben van a — gyöngeségünk. Mindennemű megrázkódtatást, amit csak a jövő hozhat, aránytalanul jobban kibírnak a kisebb gyülekezetek. Ez természetes is. Protestáns, közelebről református principium szerint a gyülekezet, az eklézsia, az igehirdetés, keresztesítés, úrvacsora körül gyűl össze és akörül él szép rendben. Ez azonban nagyrészt emberek által végeztetik el. Egy lelkész a tanítókkal, néhány buzgó presbiterrel nem tud lelki hatáskörében tartani legfeljebb ezer, másfélezer lelket. Ha segítségül jön a segédlelkész, diakonisszák, gypár tanár, ifjúsági, leánykört vezető: nagyon erősen meg legyenek szervezve 4—5000 lelkes gyülekezet megmunkálására. A több már sokszor csak teher és gát.

A gyülekezetnek sok tekintetben a család a mintaképe, sőt Pál apostol ősi hasonlatával és valóságkifejezésével: a test. Ha egy tag örül, úgy a többi is, ha egy tag szenved, úgy a többi is. A gyülekezet tagjainak ismerniök kell egymást, kik járnak a temp-

lomba, főleg úrvacsorázni. Ha temetés van, az egész gyülekezet tudtával és részvéte mellett történjék. Esketésen a templomban mindenki résztvehet azon a család örömeiben. Keresztelőt is szívesen lássák és érdeklődéssel: kié is ez a gyermek? Konfirmáció öröm és hálaadás ünnepe legyen. Ha a gyülekezet valamit épít, akár renováltat, ha harangot, orgonát szerez be, ez mind jótékony áldott lelkesedésben, mozgalomban tartja a lelkeket, mint egy szervezett tagjait. Ámde mindehhez belterjes, intenzív lelki ökonómia, gazdálkodás kell. Meg kell szüntetni a mostani, főképpen a cikkünkben tárgyalt nagy gyülekezetek tétlen, sőt kárhuzatos passzivitását. Ez két veszélyes lelki kórt okoz. Egyik a gyülekezet lelki áramkörében (nem „vérkeringésében”) részt nem vevő, attól nem érintett elemek, tagok közömbösülése, ami a lelki halálba vezet; a másik kór az élősdiségnek egy fajtája, amit sokszor szinte mesterségesen tenyésztettünk ki. A „pap” beszél, a többi hallgatja. Végzi a különböző, sokszor „megrendelt” funkciókat, „kiszolgálja” a híveket, azok fizetik az egyházi adót és kész van az egyházi élet.

Az egyházban, melyben egyetemes papság elve van, kivétel nélkül *mindenkinek kell lelki munkájának* lenni. Az iskolától, ifjúsági egyesületektől, leányköröktől elkezdve a családfő által tartott háziistentisztelelőig mindenki tartsa áldott kötelességének a lelki munkát. Az egyházi élet a gyülekezet öntevékenysége. Mindenki a maga helyén tevékenykedik a saját egyházáért, azon keresztül az Isten országáért. Ezeket irányítják a „szaktekintélyek”, elsősorban a lelkész és a tanító. (Erről majd egy külön cikkben fogunk írni.) Így foglaltatik minden egységes rendbe.

Mikor egy kis iskolás gyermek megtanítja egy imádságra a kisebbet, ezt hajlandó vagyok az egyetemes papsághoz számítani. Mikor a réten rendet vágó kaszások között egy megállítja a többi káromkodását s Isten nevét megvédi, ezt hajlandó vagyok egyetemes papságnak venni. Amit az újkori protestantizmus a régi és új tudományokkal: históriával, lélektannal, modern pedagógiával, nemes propagandával csak meg tud tenni, hogy kivétel nélkül mindenkit bevonjunk a belterjes lelki művelésbe, a lélekáramlás keringésébe, azt tegye meg, mert csak és kizárólag csak azok a tagok képezik Krisztus lelki testét s csak azok élnek. A látható egyház többi része csak élettelen kéreg, keret, kagyló, vagy csigahéj, vagy mevezük bárhogyan, de nem élő valóság.

II.

Ha igaz, mint ahogy igaz, hogy nem testetlen szellemek, hanem testbe öltözött lelkek vagyunk, bölösen kell gondoskodnunk az *egyház anyagi* lét-föltételeiről is. Nem foglalhatja le ugyan magát a gazdálkodással a lelkész — hova lenne akkor az ő magasabb, igazibb hivatása! —, de éppen ennek érdekében, mint az egyházi törvény is expressis verbis kimondja, „általában irányítója az egyház anyagi ügyeinek”. Kell-e azt bárkinek is magyarázni, hogy milyen sok jó, nemes, hasznos, föltétlenül szükséges tenni-, segíteni-, alkotnivaló elmarad, elesik a kérlelhetetlen „anyagi fedezet hiányában”. Ne gondoljuk, hogy ez anyagi hátramaradást az egyház Ura, Krisztus eltűri. Éppenúgy büntet és fenyít-érté, mint ha az ige hirdetését vagy lelkigondo-

zást elmulasztjuk. Olyan sáfársággal bizattunk meg, ahol „anyagi” és „lelki” érdek között a *határ vonalat meghúzni* teljesen lehetetlen.

Vajjon elég hű sáfárok vagyunk-e földjeinkkel, házainkkal, tőkéinkkel, melyeket kegyes alapítók és adományozók évszázadokon át hűséges és a talantomokat forgatni tudó, értő kezekre vélték bízni? Nekünk nincsenek nagy uradalmaink, itt is sajnálatos, talán sokszor lenézett kisebbségben vagyunk, nemde teljes okunk van rá, hogy annál jobban kihasználjuk, értékesítsük javainkat? Valamikor a francia hugenotta reformátusok világraszóló példát adtak nemcsak a bibliás kegyességben, harctéri áldozatokban, de valami csodálatos hittel és vállalkozói kedvvel koruknak legkiválóbb iparosai, kereskedői kerültek ki közülök. Sok feltalálója új iparágaknak. Földművelésben új művelési módokat vezettek be. Kertészeti eredményeik gyümölcs- és virágkultúráknak új meg új fajait hozták létre.

Nekünk, magyar reformátusoknak kisebb-nagyobb eklézsiális földjeinken minőségi termelést kellene végeznünk s abban vezetőszerepet vállalnunk. Magyarország termi a világ legízesebb, legszebb gyümölcsét. Virág- és zöldségmagvainkra rá van utalva a higiénikus zöldségtáplálkozást szerető s virágkultúrát kedvelő Németországtól kezdve mind az északibb államok, ahol megterem ugyan a zöldség és virág, de a magja nem érik be. Milyen nagy gazdasági előny ez számunkra! Milyen régen mondja ezt a Lelkészegyesület hasábjain is jó Egerházy Lajosunk, ki száz példát hoz fel bizonyításra. Vagy menjen el valaki Szabolcsbákára Ignéczy Sándorékhoz, akik Szabolcsban valami hatezer holdon irányítják már e magasabb gazdasági kultúrát. Nézze meg a lakosság jólétét, s van-e adóhátralék? Van-e pénz, amire kell? De sokfelé elindultak már, mi mit késünk! Ha Magyarországra azt mondják, hogy Európa kertjének kell lennie, úgy a mi református eklézsiáink és intézeteink földjei legyenek elsősorban gyümölcs és virággal ékeskedő és gazdag édenkertek!

Az adakozás mindig módszere lesz az egyháznak, de az önségély, a magunkból kétszeres, háromszoros, esetleg még sokkal több jövedelem kihozása temérdek problémát megoldana, s nem szorulnánk annyira a külső és belső alamizsnákra és segélyekre, amikben nem sok dicsőség van. Álljunk meg a magunk lábán!

Természetesen mindennek meg van az ellenértéke és ára. Ha egy mázsa búza harminc pengő, hogy tudnak adni egy mázsa zöldségmagért hatszáz vagy ezerötyszáz pengőt? Pedig félholdon ki lehet termelni! Hogyan adnak meg egy mázsa bizonyos fajta őszirózsá magért tízezer pengőt, mikor egy holdon ki lehet termelni? Miért nem csinálták eddig jobban, vagy most is többen? Vagy a nagy uradalmak hatalmas felkészültségükkel? Azért, mert ez a művelési ág valóságos kutúra, műveltség. Egyéni képesség, készség, ügyesség, kitartás, személyes állandó figyelem, aprólékos, gondos, precíz munka kell elsősorban, beruházások már kisebb értékűek. Ahol sok a nép, van asszony, leány, gyermek, kellő szakértő vezetés mellett jön a siker, és jön a valóban betűszerinti felvirágzás, anyagi boldogulás. Íme itt a munkavaluta! Többet ér, mint az arany!

A hit vállalkozás is.

Danesházy Sándor.

Debrecen neve

Tudományosan elismert tény, hogy az egyes országok helynevei általában attól a néptől erednek, amely legelőször szállta meg tartósan és civilizálta az illető földrészt. Európának és így hazánknak is a legelső, művelt megszálló népei nem indogermánok voltak. Nem görögök, latinok, germánok és szlávok, hanem turáni népek a legújabb őstörténeti tudomány megállapítása szerint. Az indogermán népek „északi fajú” ősnépe a Kr. e. II. évezredben még Skandináviában, Dániában és Schleswig-Holsteinben élt. Európa más részén mindenütt egy ázsiai eredetű, mongolid alapjellegű, kerek, rövidfejű, finnugor és alarod nyelven beszélt ősnép törzsei éltek korukhoz és az indogermánokéhoz képest fejlett kultúrfokon. Ezt az európai ősnépet, a magyarság ősnépeinek egyik részét az északra lefelé terjeszkedő indogermán ősnép, mely újabb tények szerint Afrikából vándorolt Európába és a chámíta fajjal közös törzsről eredt, Európa turáni ősnépet leigázta és politikailag magába olvasztotta, átvéve közben ennek az európai ősnépnek, a magyarok ősnépe egy részének a nyelvét, kultúráját, vallását is. A latin-germán-szláv népeknek átlag fele a fajtudomány szerint ma is a magyarsággal fajrokon, indogermánosított nép. (V. ö. Dr. H. Günther berlini professzor, fajtudós „Rassenkunde Europas” c. művével.) Hazánk területén 5000 év óta megszakítás nélkül a mi fajtánk él. Kr. e. a III. évezredben egy nagy „oguz” nép megy vissza Keletre hazánkból a kínai határra, onnét az Uralhoz és Indiába, majd később egyesülve újra visszajön Árpád vezérletével. (V. ö. Dunbar: *Histor. of India*. Cambridge, 1936.) Mikor az indogermán ősnép még Skandináviában élt 4000 évvel ezelőtt, akkor, sőt jóval előbb is, már 6000 és 8000 évvel ezelőtt káprázatos fényű kultúrközpontjai voltak a magyarság ősnépeinek Turkesztánban, Indiában, Mezopotámiában, Elő-Ázsiában, Kréta szigetén, Hellásban, Itáliában (Rómát ők alapítják!) és hazánkban is. Európa helynevei ettől az ősi turáni néptől erednek túlnyomó részben, így hazánkban is. E helynevek megfejtése ma már könnyű. A Mezopotámiában talált 5—6000 éves ékiratos cseréptáblák ismeretlen nyelvről megállapították a szaktudósok, hogy nem indogermán és nem sémita nyelv volt, hanem „ural-altáji”. Hosszabb tanulmányozás után újabb módszerekkel sikerült megállapítanom, hogy ez az ősi nyelv eredeti alaprétegében teljesen azonos a magyar nyelvünkkel, ami azt jelenti, hogy az emberiség legősibb kultúrája, ahonnan minden sémita és indogermán kultúra sarjadt, „magyar” kultúra volt! Nemrégén kaptam korunk legnagyobb szaktudósától az üzenetet, hogy álláspontom „teljes egészében helyes”.

Ezen ősi „sumir” (helyesen „sungár”) nyelv ismeretében könnyű megfejteni Európa ős-ugor vagy ős-magyar helyneveinek az értelmét, a Debrecenét is.

A „Debrecen” név összetett szó, amit bizonyít az, hogy hazánk területén e név egyes részei más-más összetételben is előfordulnak helynevekben. Pl. Debercsény (Nógrád m.), Dobrocsina (Szolnok-Doboka vármegye), Dobrocsna (Nyitra m.), Dobrocs (Nógrád és Zólyom m.), Doborgaz (Pozsony m.), Döbrököz (Tolna m.), Dobroc (Hunyad m.), Debren (Szilágy

megye), Döbör-hegy (Vas m.), Debréte (Borsod m.), Debród (Abaúj m.), Döbréte (Zala m.), Döbrönte (Veszprém m.), avagy „de” előrész nélkül: Perecsény (Szilágy vm., Ung m., Somogy m.), Barakony (Abaúj m., Arad m.), Várkony (Baranya m., Pozsony m., Borsod m.), Varosány v. Varasány (Bihar vármegye), Varsány (Hont m., Nógrád m., Veszprém m., Pest m.), Varsány-hely (Bihar m.) stb. Debrecen nevének „czen” végződése is megvan több helynévben, pl.: „Pere+cseny” (Szilágy m., Ung m., Somogy m.), Lehe+cseny (Bihar vm.), Tere+cseny (Somogy m.), Lep+cseny (Veszprém m.) stb. „csen, cseny, csény, sény” azonos hangtanilag a „czen”-nel.

„Debreczen” három szó összetétele és „Debercsény” mintájára úgy hangzott régen, hogy „De+ber+czen”. Az első szó „de”, ami azt jelenti ősi sumir-sungár-magyar nyelven, hogy „ház”. Megvolt „da és du” alakban is. (Pl. „csár+da”: ökörház, ökör+szállás, és „palo+ta”: királyház.) A másik szó: „ber”, ami más alakban „bar” is, azt jelenti, hogy vallási áldozóhely, szentély. „Berek v. ber+ki” azt jelenti, hogy „áldozó hely”. Őseink berkekben áldoztak. A harmadik szó: „czen”, aminek sok változata van ősi sungár nyelvünkben, mert ez volt őseink „egyetlen” istenének, az Anyaistennek az egyik neve. Sok nevének a babiloni sémita papok külön kultuszt csináltak és így torzították sokistenhitté az ősi turáni egyistenhitet. A „Czen” mivel roppant régi, sokezeréves magyar név, igen nagy hangtani fejlődésen ment át és különböző alakjai az ősi nyelvünkben „szin, szian, szina, vagy fordítva anszi”. (Utóbbi név szerepel az „anc tánc eszterlánc” kezdetű, ősi gyermekversünkben, amely az ősi időben így hangzott: „anszi, danszi, Istár ianzi, Istár gazan szirma...” Értelme: „Fényteremtő Isten, Istár királynő, Istár asszony, föld-királynő...”) Előfordul még ősi alakban is, mint „kian, kuan, kun, guan, Sun, Ken, Csun, vagy még ősi alakban Guun, Guug, Gug, Góg, Gág, Ug+gu, Ukko, Ungu stb.”. Neve mágikus talizmán név volt s ezért helynévnek, népnévnek, személynévnek gyakran használták. Pl. ugor az Uggu+gur-ból lett s azt jelenti, hogy „Isten fejedelme”, ugyanezt jelenti Hungár, Sungár, Sumir, Zongor, Csongor, Csenger stb. — „Karácsony” a decemberi napéjfordulatnak, a világosság győzelmének volt az eredeti ünnepe. E név eredetije: „Gara-sun” azt jelenti, hogy „ragyogó Nap(isten)”.

„De+ber+czen” e szerint azt jelenti, hogy az „Anyaiisten áldozó épülete”. Itt volt városunk területén az ő egyik temploma, olyasféle, mint másik ugor ősnépünk máig megmaradt ősi templomai Indiában. Ott szinmárványból kifaragva pompásan. Hogy itt miből volt, azt esetleg egy ásás alkalmával még megtudhatjuk. A fenti helynevek nagy része is ezt jelenti más-más változatban. Pl. Debréte, Döbréte, Debród azt jelenti, hogy a „Nap áldozó épülete”. Európában máshol is megleljük helynevekben az ősi magyar Anyaisten áldozó helyeit. Pl. Berlin. Borolino azt jelenti, hogy „Ilona áldozó helye”. Il+ona v. il+ana azt jelenti sumir-magyar nyelven, hogy a „Fényes Anya”. Rómát a magyarok ősnépeinek egyik törzse, a tyrhén v. tarhum alapította. Nevének értelme „Ragyogó anya”. Flavius Josephus zsidó történetíró szerint Jeruzsálemet a héberek bevándorlása előtt turáni hykszoszok alapították

„Uru +sali +ma“ néven, ami ősmagyar nyelvünkön azt jelenti, hogy „Fényes Anya városa“. Ebből torzították a zsidók „Jörsalajim“-má fővárosuk nevét, ami „béke városa“.

Debrecen tehát az ősmagyar Anyaistennek, a világosság istenének volt a szenthelye, ahol kultuszát ápolták. Nem megszegényítő, ha azt kívánom, hogy Debrecen maradjon hű a nevéhez és legyen még sok évezredig a „Világosság istenének a szenthelye“.

Dr. Pass László.

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

BIHARI EGYHÁZMEGYE.

Magyar asszonyok a haza szolgálatában. A Nagyváradi Réti református Nőszövetség munkatésű felmérése. A Nagyváradi Réti református egyházzsírkebelében működő Nőszövetség ismét megkezdte munkadélutánjait. Dr. Szabó Lajos lelkipásztor bevezető beszédében ismertette azokat a feladatokat és kötelességeket, amelyből ma a nemzet szolgálatában az asszonyoknak is ki kell venni részüket. Ismertette Dr. Keresztes-Fischer Ferencné előadását, amelyet finnországi tapasztalatairól tartott. Hallgatói elé vetítette azt a csodálatos munkát, amelyet Finnországban a Lotta Szervezet végez a belső front megszilárdítása érdekében. Felhívta a parókialis kör asszonyainak figyelmét arra, hogy a sokat szenvedett, sok viszontagságon átvészelt testvérenemzet története szolgáljon mintaképpül mindenkinek. A református egyházzsírke asszonyai egyhangú lelkesedéssel határozták el, hogy e nemzetmentő munkából részt kérnek és minden szabadidejüket a haza szolgálatába állítják. Dr. Szabó Lajosné nőszövetségi elnöknő javaslatára újból megkezdődtek a munkadélutánok. Az imaház alsó termeit, munkatermekké alakították át. Az egyik teremben a szabászati munkát végzik, a másik helyen varrógépeken dolgoznak, egy harmadik helyen az asszonyok és leányok egész sora a kézi varrás részét bonyolítják le. A Vöröskereszt és a Hadigondozó Irodával az állandó kapcsolatot fenntartják. Egyelőre minden hétfőn délután jönnek össze ezek a derék magyar asszonyok. Az elmúlt héten a Vöröskereszt felhívására a honvédek részére készítettek tollal bélelt meleg holmikat. Nemcsak a munkát végezték el, de az összes hozzávalókat is saját maguk teremtették elő. Munkájuk eredménye már útban van az orosz hőmezők felé. Most újabban a Hadigondozó Iroda juttatott részükre anyagot, hogy ebből a hadigondozottak részére ruhát készítsenek. E mellett készülnek a kispárnák is sebesültjeink részére. Páratlan az a lelkesedés és buzgóság, ahogy a perifériák egyszerű magyar asszonyai végzik ezt a munkát a haza szolgálatában. Ha a magyar asszonyok és leányok átérzik annak az igazságát, hogy mindennüket amink van, a hazától kapjuk, de a hazától nemcsak várni kell, a hazának adni is kell, mindent, amit bírunk: akkor a magyar nők is kiépíthetnek egy olyan egységes belső frontot, amelyen az új, boldog Magyarország megvalósulhat.

A nagyváradi református egyház fiú- és leánykonferenciája a réti református egyházzsírkeben. Bensőséges ünnepnapja volt január 31-én a váradi-réti gyülekezetnek. Az egyházzsírke Árpád vezér-úti imaházának összes helyiségeiben rendeztek konferenciát az ottani fiú- és leányifjúság számára. A konferencia előkészítésének munkáját Dr. Szabó Lajos ottani lelkipásztor, Orth Győző missziói lelkész és Nagy Lajos segédlelkész végezték. Több vendég előadó érkezett Budapestről. Ott volt Szücs Edéné, Dr. Kovács Mária orvosnő, Kiss B. Júlia országos leánytitkár, Dr. Batiz Dénes orvos és Nagy Gyula ifjúsági lelkész. Előadást tartottak még: Csávás Sándor bojtai lelkész, egyházmegyei belmissziói előadó és Sacket Győző bihari püspöki lelkész. A konferencián a váradi négy egyházzsírke ifjúságán kívül nagyszámú csoport vett részt Álmosdól, Hanczár Gábor segédlelkész vezetésével. A megbeszéléseken és bibliaórákon leányok és fiúk külön csoportban, majd pedig együtt vettek részt. Mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatta az ifjúság az előadásokat és kapcsolódott bele a megbeszélésekbe. Több megbeszélésen résztvettek a gyülekezet felnőtt tagjai is, sőt a nőszövetség tagjai számára külön előadást is tartott

Dr. Kovács Mária. Az áldásokban gazdag konferenciát templomi ünnepély zárta be, melyen az Igét Sacket Győző hirdette, előadást pedig Csávás Sándor tartott, az ifjúság tagjai szavazatokkal és énekszámokkal működtek közre. Az ifjúság sok nehéz kérdésére adott feleletet e konferencia, melynek alap gondolata nem halkuló erővel zeng az ifjú lelkekben: „*Krisztus a király.*“

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

A beregi egyházmegye tisztújító közgyűlése. Február hó 4-én a beregszászi református egyház tanácstermében egy-szerű külsőségek között, de megkapó módon iktatta be tisztújításába új tisztikarát a beregi református egyházmegye rendkívüli közgyűlése. Az ünnepélyes közgyűlés súlypontja az ismét megválasztott *Bary Gyula* esperes beköszöntő beszédében előbb a lelépő elnöktársát: *Fekesházy Sándor* miniszterelnökségi államtitkár programadása volt. *Bary Gyula* esperes előbb a lelépő elnöktársát: *Fekesházy Sándor* csikógorondi földbirtokost, mint a keresztyén gyakorlat emberét búcsúztatta, majd meghatódva köszönte meg azt a ragaszkodást és bizalmat, amely ismét az egyházmegye 66 gyülekezetének valamennyi szavazatával juttatta az esperesi tisztségre őt. Mint eddig tette, a jövőben is szolgálni kíván egyházában és egyházmegyéjében. Ahogy az esperest, épüly a lelépő egyházmegyei gondnokot s utána az eskütelre és programadásra megjelent egyházmegyei gondnokot: *Dr. Pataky Tibor* miniszterelnökségi államtitkárt lelkes ünneplésben részeltette az egyházmegyei közgyűlés. Az egyházmegyei gondnok beköszöntő s programadó beszédében előbb a különféle köszöntésekre válaszolt, majd a tulajdonképpeni s várt programbeszédét tartotta meg. Ebben kitért a beregi születésére s arra a kapcsolatára az egyházmegyével, hogy középiskolai tanulmányai alatt *Bary Gyula* volt a vallásánára. A beköszöntő beszéd hitvallástétel volt az Egyház és az Ura mellett. Ígérte, amikor ezeket fogja a magyarság, így szülőföldje s megbízó egyházmegyéje érdekében, amit csak tud és tehet. Tisztségében az eddigi vezéregazságra tekint, vagyis a hit Istenben és hűség nemzete iránt fogja irányítani életét. Lelkes helyeslés nem egyszer szakította félbe ezt a gazdag tartalmú s építőjellelű beköszöntő beszédet. Az új egyházmegyei tisztikar, amelyet a beregi református egyházmegye az élére állított, a tökéletesebb lelki egybeforradás jegyét mutatja. Az esperes: *Bary Gyula* nagyberegai lelkipásztor, egyházmegyei gondnok: *Dr. Pataky Tibor* miniszterelnökségi államtitkár, börtényi földbirtokos, egyházmegyei lelkészi főjegyző: *Györke István* beregújfalui lelkipásztor, egyházmegyei világi főjegyző: *Dr. Kovács Béla* beregszászi tanár. Lelkesi tanácsbírók: *Csatáry Jenő* jándi, *Györke István* beregújfalui, *Illyés István* csonkapapi, *Kelemen Gyula* vásárosnaményi, *Póti József* kisharanglábai, *Oroszlán Sándor* kislónyai s *Simon Zsigmond* asztélyi lelkipásztorok. Világi tanácsbírók: *Cserepes Gyula*, a beregszászi gimnázium igazgatója, *Fekesházy Sándor* csikógorondi földbirtokos, *Fekesházy Zoltán* ny. alispán, *Főry József* nagyberegai igazgató-kántortanító, *Dr. Máthé Béla* vásárosnaményi földbirtokos, m. kir. gazdasági főtanácsos, *Papp Imre* ny. fősolgabíró, *Péchy Szabolcs* Bereg vármegye főispánja s *Talár Géza* Bereg megye alispánja. A jegyzői kar tagjai: *Naranesik Imre* nagymuzsalyi, *Petneházy Gyula* mezőkaszonyi lelkipásztorok, valamint *Egry Károly* árvaszéki ülnök és *Dr. Péchy György*, a munkácsi járás fősolgabírája. Az egyházmegye ügyészei: *Dr. Seebert Béla* s *Dr. Vass Kálmán* beregszászi ügyvédek.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A debreceni lelkipásztorok és lelkészképzésű egyének lelkésztestülete folyó évi február hó 2-án d. u. 4 órai kezdettel az egyház tanácstermében módszeres értekezletet tartott. Az összejövetelt D. Dr. Révész Imre elnöklő püspök bibliaolvasása és imája vezette be. Az értekezletnek két tárgya volt: 1. A debreceni református egyház feladatai, különös tekintettel a felekezeti helyzetre; előadó: Dr. Ferenczy Károly lelkipásztor. 2. A vegyesházasság egyházi jogi kérdései — v. d. Heydt „Die Mischehe“ című könyve alapján; előadó: Szenes László, az egyetemi egyházközpont vezető-lelkésze. A kitézött tárgyakhoz előre felkért első hozzászóló volt Mezey Béla lelkipásztor. Jelen volt Dr. Szász Imre esperes és igen alapos hozzászólással ő is résztvett a tárgyalásban. A bő mederben kibontakozó tárgyalás este 8 óráig tartott s annak anyagát elnöklő

püspök úr igen tanulságos és komoly intelmekben foglalta össze a szép számban megjelent lelkésztestületi tagok számára.

Lelkipásztori imaórát tartottunk Gáborjában (Hencida, Gáborján, Szentpeterszeg lelkipásztora) 1943. év január hó 21-én délután. János evang. 7: 16—18. verse alapján megvizsgáltuk önmagunkat az Ige tükrében és könyörögtünk Istenhez, hogy ezekben a súlyos időkben különösképpen legyen alkalmassá bennünket az Ige hűséges szolgálatára. Erőztük, hogy a közös imádkozás áldás, erőforrás és megújulás a számunkra. Elhatároztuk, hogy ha az Úr akarandja és élünk a jövőben is mindig megtartjuk. Imáóra után vallásos-estélyen vettünk részt. A zsúfolásig megtelt iskolateremben Fekete Gusztáv szentpeterszegi lelkipásztor hirdette az Igét Apost. csel. 19. r. 19., 20. v. alapján. Csontos Jenő hencidai lelkipásztor a Főméltóságú Asszony segélyakelölőjét ismertette megható szeretettel. A befolyt persélypénzt a hadbavonultak hozzátartozóinak segélyezésére fordítottuk. (K. Tóth Albert.)

I R O D A L O M

„Milyen a te Vasárnapod?” címen új év után egy meditáció jelent meg lapunk hasábjain, amelyről most különnyomatot készítettünk az egyházkerületi nyomdában. 12 oldalas csinos kis füzet lett belőle. Tartalmát felesleges volna ismertetni. Maga a cím már jelzi a traktátus tartalmát. Mert ez lett belőle: eleven, ébresztő magyar református traktátus, a Vasárnap megszentelése érdekében. Lapunk eddigelé ilyen irányú irodalmi termék kiadásával nem foglalkozott. Ez az első próbálkozás. Az indított reá, hogy jónéhány hónap óta újra meg újra elmondottuk, hogy pótolni kellene az elkobzott ponyvatermékeket. Javasoltuk azt is, hogy azonnal újra meg kellene indítani az első világháború óta megszűnt „Koszorú” füzeteket. Kiáltó szavunkra nemigen jött válasz. Most ennek a kis traktátusnak a kibocsátása megint egy kiáltó szó. Reménykedve várjuk, hogy mi lesz reá a visszhang... Mi nem üzleti vállalkozásba kezdünk. Segítségére akarunk lenni lelkésztestvéreinknek. Komoly, evangéliumi szellemű írást adunk kezükbe, melyből egyformán okulhatnak kicsinyek és nagyok. A füzetet minden haszon kizárásával, bekerülési áron adjuk. Darabja 10 fillér. Tíz darabnál kevesebb nem rendelhető. Ennyit már portómentesen küldünk. Az ára levélbélyegeken is beküldhető, mely a Debreceni Protestáns Lap Szerkesztőségéhez címezendő. Debrecen, Révész-tér 2.

H A L O T T A I N K

Demjén Ferenc, a hajdúszoboszlói református egyházközség lelkipásztora, lelkészelnöke, egyházmegyei tanácsbíró, Hajdú vármegye törvényhatósági bizottsági tagja élete 70. évében, hajdúszoboszlói lelkipásztori szolgálata 35. évében rövid, de súlyos szenvedés után folyó évi február hó 3-án Debrecenben esendesen elhunyt. Temetése ugyanott, február 6-án folyt le nagy részvét mellett. — Középkorait Zilahon, a theológiát Debrecenben végezte. Lelkészsé szenteltetett 1902. évi május 21-én. Segédlelkész volt Hajdúszoboszlón; rendes lelkipásztor Szilágypaniton, Érolasziban, majd 1908 augusztus 2 óta Hajdúszoboszlón. Az egyházmegye könyvtárosa, közpénztárosa, tanácsbírája, végül számvevője volt. Városa életében élénk részt vett, több jótékony

egyletben vezetői állást töltött be. Hitvese és négy gyermeke, valamint széles kiterjedő családja gyászolja. De méltán siratja őt egész gyülekezete, melynek mindhalálig hű és igen szelid lelkű pásztora volt. Emléke legyen áldott. A. B. F. R. A.

K R Ó N I K A

HAJNALI ÉNEK.

Az ég s a föld, minden Neked
Zeng hozsánnát, szent éneket:
Nagy Istenünk ég s föld Ura,
Tied minden hallelujah.
A mi szívünk is Téged áld!
Hozzad viszi imádatát.
Hozzad sóhajtunk Istenünk:
Maradj velünk. Maradj velünk.

E földi élet bármi szép,
Válad nélkül csak buborék.
Benned vidul fel gyermeked,
Kezét ha fogja szent kezéd.
A szívünk, hogyha Rád talál,
Többé nem árthat a halál...
Csak légy Atyánk. Csak el ne hagyj.
Velünk maradj. Velünk maradj.

(Gyulaháza.)

PETHÓ KÁROLY.

A hősi halált halt vitéz nagybányai Horthy István helyett, ifj. nagybányai Horthy Miklós vállalta a nagyváradi-réti református egyházrészben építendő Hazatérés Templomának fővédnökségét.

A közel 8—9 ezer lelket számláló nagyváradi-réti református egyházrész hívei esztendőök hosszú sora óta foglalkoztak azzal a tervvel, hogy jelenlegi imaházukat templommá alakítsák át, hogy azon az útvonalon, ahol a magyar honvédség bevonult Nagyváradra, felépítsék iskolájukat és a Hazatérés Templomát.

A megszállás éveiben rendkívül nehezen ment a gyűjtés. Sem a hatóságok, sem az állam részéről nem kaptak támogatást a réti reformátusok. A felszabadulás után nagyobb lendülettel indult meg a gyűjtési mozgalom. Tekintettel arra, hogy ennek a körzetnek legnagyobb része vasutas, az egyházrész vezetőségének felkérésére a mozgalom fővédnökségét vitéz nagybányai Horthy István, az akkori MÁV elnöke vállalta. Mint Kormányzóhelyettes is több ízben érdeklődött meleg szeretettel az építkezés iránt.

A Kormányzóhelyettes úr hősi halála után az egyházrész lelkipásztora, Dr. Szabó Lajos, nagybányai ifjú Horthy Miklóst, magyar királyi meghatalmazott minisztert, rendkívüli követet kérte fel az építkezési mozgalom fővédnöki tisztségének elfogadására. Ifj. Horthy Miklós a felkérésre a következő tartalmú levélben válaszolt:

Budapest, 1943 jan. 22.

Nagyliszteletű

Dr. Szabó Lajos úrnak,
nagyváradi-réti református lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző

Nagyvárad.

Árpád-vezér-út 6.

Nagyliszteletű Uram!

Folyó évi január hó 14-én kell levelére van szerencsém közölni, hogy a nagyváradi Hazatérés Temple-

nak felépítése mogalmában a fővédnöki tisztséget elfogadom.

Remélem és hiszek abban, hogy e templom a háború befejeztével fel fog épülni és örök emléket állítunk vele a váradi magyar reformátusság nemzethűségének és áldozatos hazaszeretetének.

Nagytiszteletű urat hazafias üdvözléssel köszönti
ifj. Horthy Miklós s. k.

A váradi-réti reformátusság körében méltó lelkesedést váltott ki ifj. Horthy Miklós levele.

Itt említjük meg azt, hogy a nagyváradi egyház-köztség presbitériuma a legutóbbi gyűlésén úgy döntött, hogy az iskola építését már ebben az esztendőben megkezdi a réti körzetben és a háború befejeztével sor kerül a Hazatérés Templomának megépítésére is.

A debreceni Kollégium története. Az alábbiakban közöljük a Kollégium története megírásának tartalomtervezetét, mint általános érdeklődésre méltán igényt tartó gazdag programot.

Első kötet. A Kollégiumnak, mint egységnek és tagozatának külső története az egyetemmel átalakulásig, illetőleg a jelenkorig. 1. A Debreceni Kollégium, mint egységes intézmény, az Egyetem kiválásáig (kerettörténet). D. Dr. Nagy Sándor. 2. Az egyetemmel alakulás története, a Kollégiummal való kapcsolatok továbbélése az Egyetemnek, mint egységnek életében. Dr. Sz. Kun Béla. 3. A gimnázium története. D. Dr. Nagy Sándor. 4. A polgári (alreál) iskola története. D. Dr. Nagy Sándor. 5. A tanítóképzőintézet és az elemi oktatás története. Török Tibor. 6. A lelkészépzőintézet. Dr. Erdős Károly. 7. A tanárképzőintézet. Dr. Besenyei Lajos.

Második kötet. A) A theologiai oktatás története négy évszázadon át (az Egyetemen is). 1. A tanszékek szerint nem tagozódott (XVI—XVII. századi) theologiai oktatás története. 2. A rendszeres theologiai és az egyháztörténelmi oktatás története. 3. A bibliai tudományok oktatásának története. D. Dr. Kállay Kálmán. 4. A gyakorlati theologia oktatásának és a kollégiumi vallásos nevelésnek története. B) A jogi oktatás, az orvosi oktatás, az iskolai egészségügy története. 1. A jogi oktatás története, az Egyetemen való folytatódása. Dr. Sz. Kun Béla. 2. Az orvostudomány kezdetei Debrecenben, művelői a Kollégiumban; az egyetemi orvosi kar felállítása, története, jelene, különös tekintettel a Kollégiummal való kapcsolataira. 3. A Kollégium iskolai egészségügyének és egészségügyi oktatásának, testnevelésének története.

Harmadik kötet. 1. Filozófia. Dr. Tankó Béla. 2. Pedagogia. Dr. Karácsony Sándor. 3. Magyar nyelvészet. 4. A debreceni Kollégium és a magyar irodalom. Dr. Zsigmond Ferenc. 5. Történelem (hazai és egyetemes). Dr. R. Kiss István. 6. Klasszika filológia (latin). 7. Klasszika filológia (görög). 8. Német nyelv, irodalom és egyéb modern nyelvek. Dr. Benigny Gyula. 9. Sémi filológia, keleti nyelvek. Dr. Varga Zsigmond. 10. Földtan, ásványtan, kémia. Dr. Hoffer András. 11. Földrajz. Dr. Varga Zoltán. 12. Állattan, növénytan. Dr. Nagy Jenő. 13. Fizika. Nagy Géza. 14. Matematika. Dr. Dávid Lajos. 15. Melléktárgyak. D. Dr. Nagy Sándor.

Negyedik kötet. A Kollégium intézményei, gyűjteményei. 1. Alapok, alapítványok. Jakucs István. 2. Segítőegyesületek. D. Dr. Nagy Sándor. 3. Önképzőegyesületek. D. Dr. Nagy Sándor. 4. Tűzoltóegyesület. D. Dr. Nagy Sándor. 5. Kántus (az ének és zeneoktatással együtt). D. Dr. Nagy Sándor. 6. Anyakönyvtár összes gyűjteményeivel. Dr. Varga Zsigmond. 7. Levéltár. D. Dr. Nagy Sándor. 8. Természettudományi gyűjtemény. Dr. Hoffer András és Nagy Jenő. 9. Természettudományi gyűjtemény. Jakucs István. 10. Szellemtudományi gyűjtemények. Dr. Kun Sándor. 11. A Kollégium és a városi nyomda kapcsolatai. Dr. Csűrös Ferenc.

Ötödik kötet. A) Okmány- és adattár. B) Betűsoros név- és tárgymutató valamennyi kötethez.

„Debrecen neve“ c. cikkünk szerzője a debreceni evangélikus testvér egyházköztség sokoldalú és nagybuzgóságú lelkipásztora, Dr. Pass László. Tüzes magyarságának és Debrecen iránti szeretetének teszünk tisztességet, amikor

cikkét közreadjuk. Kötelességünknek tartjuk azonban megjegyezni, hogy fejtegetéseiben nem látunk kényszerítő bizonyító erőt és hogy a legkiválóbb magyar turkológusnak, Németh Gyulának teljesen más magyarázata van Debrecen nevének eredetéről. (L. Klebelsberg-emlékkönyv 1925, 139. s. kk. II.) Lapunk egyébként nem lévén szaktudományos folyóirat, e tárgyban vitát nem óhajt indítani, legföljebb szakember részéről fogad el köszönettel e tárgyhöz egy rövid hozzászólást. (R. I.)

Első lelkészépzővizsgálatok voltak a debreceni Kollégiumban folyó évi február hó 8. és 10. napjain. Összesen hét ifjú jelentkezett az évközi vizsgára. Február 8-án zárttermi írásbeli dolgozatot készítettek. A szóbeli vizsga 10-én, egy nap alatt lezajlott. Jól képesítették: Boda Aladár, Gáll Mihály, Németh Márta, Szatmári Lajos és Vaday Ferenc. Képesítették: Hódy László. Egy jelölt egy tárgyból javításra utaltattott. — Az ünnepélyes eskütétel és kibocsátás alkalmából D. Dr. Révész Imre püspök a Jeremiás könyve 29. rész 7—11. versei alapján intézett az ifjakhoz fellelő exhortációt. Áldást kívánunk életük útjaira.

A szovjet iskolás gyermekek tízparancsolata. A lisszaboni „Novidades“ napilap közli azt a tízparancsolatot, amelyre a Szovjet-Únióban az iskolásgyermeket tanítják. Szövege a következő: 1. Ha jó tanuló akarsz lenni, légy istentagadó, mint Lenin és Sztalin. 2. Sohase túrd, hogy templomba cipeljenek téged. 3. Ha szüleid kényszeríteni akarnak vallási cselekményekre, fordulj a GPU-hoz. 4. Nevezd meg mindazokat az előtte ismert ellenségeit az államnak, akikről tudod, hogy valamely vallásnak hódolnak. 5. Istentagadónak lenni annyit jelent, mint Lenin és Sztalin hű követőjének lenni. 6. Minden istentagadó tanuló viseli az istentagadók jelvényét. 7. Ha papot látsz, mutass rá ujjaddal, mint a proletariátus legnagyobb ellenségére. 8. Mint jó istentagadónak, ismerned kell a szovjet-rendszer tanítását. 9. Sohase felejtse el, hogy a papok a mi forradalmunk legnagyobb ellenségei. 10. Minden istentagadónak készen kell állni, hogy rendszerünket fegyverrel kezében megvédje belső és külső ellenségek ellen. — Órállók, vigyázzatok!

A debreceni református tanítók segélyegyesülete ez év február hó 6-án tartotta fennállása negyvenéves jubileumi díszgyűlését. Az alapítók közül két tag még életben van: Káposztás Imre nyug. tanító, aki az egyesületnek díszelnöke is és negyven évvel ezelőtt a segélyegyesület megszervezését végrehajtotta; továbbá özv. Törő Mihályné, aki a debreceni református egyháznak ma is aktív tanítónője. A díszgyűlésen Benyhe Imre igazgató-tanító — mint elnök tartott nagyszabású ünnepi beszédet. Visszapillantást tett az egyesület múltjára, mely a lefolyt idő alatt, éppen a legnehezebb körülmények között lévő tanítótestvéreken segített; de ezáltal is az iskola alapvető ügyét szolgálta, hogy a tanítóság az élet küzdelmeivel szemben is, hivatása magaslatán maradhasson. Nagy hálával emlékezett meg a debreceni egyház presbitériumáról, mely állandóan erkölcsi és anyagi támogatásban részesítette a segélyegyesületet. A díszgyűlésen az egyházkerület és a debreceni egyház köszöntését Uray Sándor egyházkerületi főjegyző, a presbitérium h. lelkészelnöke tolmácsolta.

HIVATALOS ÉRTESESÍTÉS

EMLEKEZTETŐ.

Legközelebbi egyházkerületi közgyűlésünk, amelyen a megválasztandó új egyházkerületi tisztviselőket fogjuk beiktatni, Isten segítségével — 1943 március hó 18-án, csütörtökön délelőtt fog tartatni. A közgyűlésnek a beiktatáson kívül csak annyi tárgya lesz, amennyi a délelőtti folyamán elvégezhető, tehát a szokott negyedévi egyházkerületi tanácsuléseken esedékes ügyek, s esetleg még egynéhány halaszthatatlanul fontos ügy. Ugyanazon nap délutánján egyházkerületi bírósági ülés tartatik. Megelőző nap (március 17., szerda) délelőtti ésperei értekezlet fog tartatni, amelynek megbeszélési anyagát később közöljük. Délután pedig kollégiumi igazgatótanács és jog- és pénzügyi bizottsági ülések lesznek. A végleges meghívók később mennek ki.

A lelkészlelki törzskönyvek pontos vezetését rendkívül fontos köz- és magánérdekek követelik. Hogy az esperesi és püspöki hivatalban őrzött adatok pontosak legyenek, min-

den változást haladéktalanul be kell jelenteni az illetékes esperesi és ennek útján a püspöki hivatalhoz.

A Debreceni Protestáns Lap 1943. évi 12 P előfizetési díját a hátralékokkal együtt a már megküldött postai befizetési lappal be kell fizetni mielőbb a lap kiadóhivatalánál. A tartalommutatót 5. számunkhoz csatoltuk. A lapot tárgymutatóval együtt be kell köttetni.

Püspök úr fogadónapja hetenkénti kedd, szerda és csütörtök 10—12 óra. Vidékieknek ajánlatos előre érdeklődni, hogy ezeken a napokon püspök úr Debrecenben fog-e tartózkodni.

Áttértek anyakönyvébe bejegyzéseket kizárólag eredeti anyakönyvi kivonatok vagy egyházi főhatósági engedély alapján lehet foganatosítani.

Kollégiumi akeióra minden fizetmény a Tiszántúli Református Egyházkerület pénztári hivatala, Debrecen (7601. sz. csekk számla) címére küldendő, tehát sem a püspöki hivatalhoz, sem a Debreceni Protestáns Laphoz nem szabad ezeket az összegeket küldeni. Azoknak áttétele felesleges, zavaró és elkerülhető munkát jelent.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
596—1943. sz.

TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

Horváth Bertalan miniszteri tanácsos, ny. pénzügyigazgató debreceni (Batthyány-u. 17—19. sz. III. e. 6.) lakos keresi dédapjának Funyi Dániel református rektornak 1825 január 1. és 1829 közötti időben szolgálati és lakóhelyét. Ennek megtalálása esetén megállapítandó, hogy született-e ott Funyi Dánielnek Funyi Rozália nevű leánya és mikor. Eddig már megállapítást nyert, hogy Funyi Dániel 1818-tól 1821-ig Nyíribronyban, 1821-től 1825 január 1-ig Sényőn, 1829-től 1836-ig Ibrányban volt rektor.

Felhívom a lelképásztor urakat, hogy Funyi Dániel rektor 1825 és 1829 közötti lakóhelye után kutatni és Funyi Rozália születési anyakönyvi bejegyzését megkeresni szíveskedjenek.

Megtalálás esetén kérelmező értesítendő, aki a sikeres kutatást és anyakönyvi kivonat kiállítását illendően fogja honorálni.

Debrecen, 1943 február 8.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

Hajdúnánás református gimnáziumának fenntartótestülete pályázatot hirdet egy január 1-én megüresedett magyar-francia, vagy magyar-latin és egy mennyiségtan-termesztan szakos tanári állásra. E tanszékeket a pályázók eddig szolgálatának megfelelően rendes vagy helyettes tanárral tölti be. Pályázhatnak megfelelő képesítésű református tanárok, esetleg szakvizsgás tanárjelöltek is. Javaslom az állami tanárokkal azonos. A pályázók a gimnázium igazgatótanácsához címzett és kellően felszerelt folyamódványukat február 25-ig küldjék be a gimnázium igazgatószékéhez. Közszolgálatban nem állók igazolják azt is, hogy nem esnek a zsidótörvény korlátozása alá.

A kisújszállási református egyháztanács pályázatot hirdet hadiszolgálatra bevonult tanító helyettesítésére. Pályázhatnak a törvényes követelményeknek megfelelő tanítók vagy tanítónők. Fizetés: törvényszerű. Pályázati határidő 21 nap. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények Református Iskolaszék, Kisújszállás címre küldendő.

Váncsodi (Bihar megye) református egyházköztség pályázatot hirdet újonnan szervezett V. sz. tanítói állásra. 10% helyi hozzájárulás. Férfiak, nők pályázhatnak. Határidő 21 nap.

Főzónót keresünk jó bizonyítványokkal, püspöki házhoz március 1-re. Debrecen, Kálvin-tér 17.

TARTALOM:

Uray Sándor: Magyar református templomok
Danesházy Sándor: A jövő lehetséges útjai
Dr. Pass László: Debrecen neve
Hírek az egyházmegekből — Halottaink — Krónika —
Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények —
Hirdetések

Ma a legolcsóbb imakönyv

URAY SÁNDOR:

Édesanyám imakönyve

Félvé szonkötésben... 1 40 P
Egész vé szonkötésben... 2— ..
Börkötésben... 6— ..

M E G J E L E N T I

az új beosztású református n p skolai

ÉRTESÍTŐKÖNYV

Ára 30 fillér. Megrendelhető

Méliusz
könyrkereskedésben D E B R E C E N

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Place-utea 45—47. Telefon: 23-70, 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

DEAK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. Hódmezővásárhely, IV., Felekt-u. 46. szám.

Az országos híró Szántó L-nek 1935 óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készíték ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Ellismerő és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó templomépítési, tatarozási és tervezési vállalatát tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszínre leutazik.

Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2—5%-át a református lelkészárva javára adja. Számos elismerő és kitüntető bizonyítvány.

Tiszalök.

Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53.

Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése

kölcsönök folyósítása

értékpanfrok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

PAPI PALÁST ÉS SÜVEG

KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN

FÉNYES
ILONA
RIMASZOMBAT